

РЕШЕНИЕ

№ 5987

гр. София, 13.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, X КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 29.09.2023 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Весела Цанкова

ЧЛЕНОВЕ: Красимира Милачкова

Калинка Илиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **5449** по описа за **2023** година докладвано от съдия Красимира Милачкова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 72, ал.4 от Закона за Министерството на вътрешните работи /ЗМВР/ във вр. с чл.208-228 от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по касационна жалба на полицейски орган при Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ (ГДБОП) в Министерството на вътрешните работи (МВР) срещу решение № 1926/26.04.2023г., постановено по дело № 15880/2022г. по описа на Софийски районен съд (СРС), Наказателно отделение, 106 състав. С решението е отменена заповед за задържане № 12663з-144/22.11.2022г. на горепосочения полицейски орган, издадена на основание чл.72, ал.1, т.1 ЗМВР, с която на Ц. Т. Б. е наложена принудителна административна мярка „задържане за срок до 24 часа“. Ответникът чрез процесуалния си представител оспорва жалбата като неоснователна. Прокурорът намира, че касационната жалба е основателна и решението на СРС следва да бъде отменено.

След като обсъди доводите на страните и обстоятелствата по делото, приема следното от фактическа и правна страна.

Касационната жалба е допустима. Подадена е срещу акт, подлежащ на касационно оспорване и от активно легитимирана страна. Разгледана по същество, касационната жалба е основателна.

Като извърши служебно проверка на основание чл. 218, ал. 2 АПК и въз основа на

фактите, установени от първоинстанционния съд, съгласно чл. 220 от АПК, настоящият състав намира, че решението е валидно и допустимо. В тази връзка решаващият състав на съда съобрази, че това решение е постановено по отношение на акт, който подлежи на съдебен контрол, като произнасянето е извършено от компетентен съд в рамките на правомощията му.

Последният е събрал необходимите и относими доказателства; в обжалваното решение е изложил мотиви относно преценката на доказателствата, която е извършил. Въз основа на последните е направил изводи, които настоящият състав не споделя.

Районният съд приел от фактическа страна, че с оспорената заповед горепосоченото физическо лице е задържано за срок до 24 часа за това, че в периода от началото на 2019 г. до настоящия момент от територията на [населено място] и други градове в страната, отделно и/ или в съучастие с други лица е участвала в изготвяне, пренасяне, представяне на търговска/ счетоводна документация, използвани в престъпления по чл. 253 НК дружества, извършване на финансови операции с парични суми в общ размер на 5 000 000 лв. /получаване на суми по дружествените сметки от държави от и извън ЕС, които впоследствие са нареждани по сметки на други дружества, отново в държави в и извън ЕС/, за да бъде прикрит техният произход, като се знае/предполага, че сумите са придобити чрез престъпление или друго общественоопасно деяние, извършено извън Република България – престъпление по чл. 253, ал. 1, предл. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК. Същата е подписана от полицейския орган, както и от задържаното лице, като на гърба на заповедта е отразено, че последното е било освободена в 11:55 ч. /неясно на коя дата/, след което ѝ е връчен препис. Със заповед рег. № 12663з-3132/22.11.2022 г., издадена на основание чл. 76, ал. 1, т. 2 ЗМВР от полицейски орган при ГДБОП на МВР е разпоредено задържаното лице да бъде конвоирана до ОДМВР-Г. и да бъде предадена на инспектор Р. М. в 19:30 ч. на 22.11.2022 г. Въз основа на оспорената в настоящото производство заповед е постановена принудителна административна мярка – фактическо задържане за срок до 24 часа отново, считано от 22.11.2022 г., 12:02 ч. В заповедта са изложени горепосочените правни и фактически основания за задържане на лицето. Заповедта е подписана от полицейския орган и от задържаното лице. На гърба на заповедта е отразено, че жалбоподателката е била освободена на 22.11.2022 г., 19:20 ч., като се сочи, че е връчен препис от същата, което обстоятелство е удостоверено с подписа ѝ. Непосредствено след задържането на лицето е извършен личен обиск, обективиран в протокол, предоставена ѝ е за попълване и декларация, с която са били разяснени правата по чл. 72, чл. 73 и чл. 74 ЗМВР. Като част от административната преписка по инициатива на съда в хода на производството пред районния съд са приложени извлечение от книга за задържаните лица при ГДБОП, актове за встъпване в длъжност на издателя на оспорения акт, считано от 01.11.2007 г. и 10.03.2022 г., както и удостоверение за заеманата длъжност, издадено от директора на ГДБОП.

Районният съд отбелязал в мотивите си, че заповедта за задържане на лице, предмет на съдебен контрол, съдържа указания, че подлежи на обжалване пред Софийски районен съд в 14-дневен срок от съобщаването ѝ. Оспорващата е получила заповедта на 22.11.2022 г., поради което следва да се приеме, че подаването на жалбата на 06.12.2022 г. в регистратурата на ГДБОП, видно от поставения печат върху нея, е осъществено в законоустановения срок. Жалбата е подадена от лице, пряко засегнато от административния акт, съдържа предвидените в закона форма и реквизити и се явява процесуално допустима.

От правна страна районният съд взел предвид, че задържането на граждани от орган на МВР на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР представлява принудителна административна мярка /ПАМ/ по смисъла на чл. 22 от Закона за административните нарушения и наказания /ЗАНН, обн. в ДВ бр. 92 от 28.11.1969 г./, която има за цел да предотврати възможността лицето да се укрие или да извърши престъпление. За прилагането ѝ не е необходимо да са събрани безспорни доказателства, установяващи по категоричен и несъмнен начин авторството и вината на лицето, извършило престъпление по смисъла на НК, тъй като последното е предмет на доказване в наказателното производство, а не в административното. Изискването е да са налице „данни“ за осъществено престъпление, които могат да са писмени или устни, обосноваващи предположението, че има вероятност лицето да е съпричастно към него, а това е напълно достатъчно, административният орган, при условията на оперативна самостоятелност, да наложи мярката. За да се формира извод, че оспорената заповед е законосъобразна, необходимо е да са съблюдавани кумулативните изисквания за валидност на административния акт, а именно: да е издаден от компетентен орган, в изискуемата форма, при спазване на административнопроизводствените правила, да не противоречи на материалноправните разпоредби и да съответства на целта на закона. Наличието на някои от основанията, визирани в разпоредбата на чл. 146 АПК, води до недействителност на административния акт. За преценката, дали порокът, от който актът страда, води до нищожност или унищожаемост, следва да се изхожда от това дали нарушението на изискването за валидност е съществено, в който случай актът следва да бъде отменен, или особено съществено, в който случай актът следва да бъде обявен за нищожен.

Съставът на районния съд намерил, че оспорената заповед за задържане е издадена от компетентен полицейски орган при ГДБОП, в кръга на правомощията му, съгласно чл. 72, ал. 1 ЗМВР. В разпоредбата на чл. 57 ЗМВР е предвидено изрично, че сред полицейските органи, които пряко осъществяват някои от дейностите по чл. 6, ал. 1, т. 1 – т. 3, т. 7 и т. 8 от посочения нормативен акт, са и органите от ГДБОП. На следващо място, заповедта е издадена в предвидената от закона писмена форма, като съдържа всички изискуеми задължителни реквизити, визирани в разпоредбата на чл. 74, ал. 2, т. 2 ЗМВР. Изискването заповедта следва да съдържа фактическите и правните основания за задържането е свързано с необходимостта от мотивиране на заповедта както от правна страна, така и с посочване на конкретни фактически основания, предпоставили законосъобразното упражняване на правомощията на полицейския орган по ограничаване правото на свободно придвижване на дадено лице. В атакуваната заповед е посочено като правно основание разпоредбата на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, която предвижда, че „полицейските органи могат да задържат лице, за което има данни, че е извършило престъпление“, а като фактическо такова – „данни за това, че в периода от началото на 2019 г. до настоящия момент на територията на [населено място] и други градове в страната, отделно и в съучастие с други лица лицето е участвала в изготвяне, пренасяне, представяне на търговска/ счетоводна документация, използвани в престъпления по чл. 253 НК, дружества, извършване на финансови операции с парични суми с общ размер 5 000 000 лв., за да бъде прикрит техният произход, като се знае или предполага, че сумите са придобити чрез престъпления или друго общественоопасно деяние, извършено извън територията на Р България“. Това словесно описание е напълно достатъчно, за да се формира

умозаклучение за евентуалната съпричастност на жалбоподателя към конкретна престъпна деятелност – „изпиране на пари“, индивидуализирана по време, място и начин на извършване, като претенцията за допълнителна конкретизация е неоснователна, имайки предвид, че в случая не се касае за формулирано обвинение по смисъла на чл. 219 НПК, което би следвало да съдържа подробна информация за всички обективни и субективни съставомерни белези, част от твърдяното престъпно посегателство.

Независимо от изложеното обаче районният съд приел, че заповедта е издадена в противоречие с материалноправните разпоредби. По реда на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР полицейските органи могат да задържат само лице, за което има данни, че е извършило престъпление. За да се приеме съответствие със закона при задържането на жалбоподателя за срок до 24 часа, следва да са били налице данни, че това лице е извършило престъпление. Съдът намерил, че приобщените по делото доказателствени материали не обосновават такъв извод и не водят до умозаклучение, че посоченото лице е имало поведение, което да доведе до възникване на предположение, че именно тя е съпричастна към твърдяното престъпление. Намерил също, че различни полицейски органи са издали по едно и също време дублиращи се заповеди за задържане на лицето за идентична деятелност, който подход е недопустим, имайки предвид отразените различни времеви моменти на нейното освобождаване и създадените предпоставки за заобикаляне на закона, в частност за надвишаване на законоустановения срок за задържане от представителите на МВР. Въз основа на изложеното, районният съд приел, че за извършеното със заповедта задържане не е установено по безспорен и категоричен начин наличието на материалноправни предпоставки по смисъла на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР. Поради това приел, че оспорената заповед е издадена в противоречие с материалноправните разпоредби по смисъла на чл. 146, т. 4 АПК. Приел също, че оспорената заповед е незаконосъобразна и поради издаването ѝ в противоречие с целта на закона - основание за отмяна по смисъла на чл. 146, т. 5 АПК. Целта на ПАМ - задържане за срок до 24 часа, налагана по реда на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, не е да се наложи наказание за установено по категоричен начин престъпление, а да се попречи на уличения да се укрие, да извърши престъпление или да осуети наказателно преследване, чрез заличаване на улики на местопрестъпление, укриване на улики или лица - като за всеки конкретен случай на задържане данните следва да бъдат категорично установени, което е изцяло в тежест на административния орган, издател на акта. Издаването на оспорената заповед на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, с която е разпоредено процесното задържане очевидно не допринася за постигане на посочените цели и съставлява акт на необоснована държавна принуда върху дееца чрез лишаването ѝ от свобода до 24 часа, който противоречи изцяло на същността и предназначението на принудителните административни мерки, съгласно легалното им определение в чл. 22 ЗАНН. Районният съд отбелязал в мотивите си и, че от доказателствата по делото не се установило наличие на данни, че жалбоподателят може да се укрие или да осуети полицейско разследване, да укрие улики или лица и по този начин да попречи на разкриване на конкретно престъпление. По тези съображения приел, че задържането се явява несъразмерно с преследваната от закона цел. Посочил, че административният орган винаги трябва да следи за това дали задържането на вероятния извършител е оправдано от гледна точка на наличието на общите предпоставки за прилагане на ПАМ, включително дали се налага с оглед поведението на лицето, предмета на

престъплението и разследването. В случая районният съд приел, че административният орган е излязъл извън рамките на съразмерност при прилагане на мярката, като е нарушил принципа на съразмерността и е засегнал правата на адресата на акта в по-голяма степен от най-необходимото от гледна точка на целта, за която той се издава. ПАМ следва да се прилагат ограничително и при стриктното спазване на закона. Полицейското задържане не може да е произволно, то задължително трябва е обосновано с конкретни факти, които да сочат някаква връзка между задържания и конкретно извършено правонарушение /в широк смисъл/, както и задържането му да е съобразено в целта на закона. В случая задържането на лицето не допринася за постигане на посочените цели и съставлява акт на флагрантен полицейски произвол, упражнен върху лицето чрез лишаването му от свобода за срок до 24 часа, който противоречи изцяло на същността и предназначението на ПАМ, каквато е наложена и с процесната заповед за задържане.

Настоящият състав не споделя така направения извод за незаконосъобразност на процесната заповед. Вярно е, че административният орган винаги трябва да следи за това дали задържането на вероятния извършител е оправдано от гледна точка на наличието на общите предпоставки за прилагане на ПАМ, включително дали се налага с оглед поведението на лицето, предмета на престъплението и разследването. В случая обаче съвкупната преценка на обстоятелствата не обосновава извод, че издателят на оспорения акт е превишил пределите на оперативната си самостоятелност, съответно – че е излязъл извън рамките на предоставеното му право на преценка по целесъобразност. Както е посочено в мотивите на оспорената заповед, тя е издадена, за да бъде конвоирано лицето съгласно друга заповед от същата дата, приложена в преписката. Също на 22.11.2022г., но в [населено място], е издадена друга заповед на основание чл.72, ал.1 т.1 ЗМВР, чиято законосъобразност обаче не е предмет на настоящия спор. За последния релевантно е обстоятелството, че не се установява издаването на две заповеди на посоченото основание за същото лице да е имало за резултат задържане над допустимите 24 часа. Изложението в процесната заповед в достатъчна степен изяснява на адресата причините за задържането. Преценена на основанията по чл.146, съгласно чл.168, ал.1 АПК, заповедта се явява издадена в установената форма от компетентен орган; при това не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, тя е в съответствие с материалноправните разпоредби и целта на закона – в случая, да позволи на административния орган да предприеме действия съобразно предоставената му оперативна самостоятелност, за изпълнение на възложените му задачи.

С оглед изхода на делото и на основание чл.143, ал.3 АПК следва да бъде уважено своевременно направеното от касатора искане за възнаграждение. Настоящият състав определя последното в размер на по 100 лв. за всяка инстанция, съгласно чл. 37 от Закона за правната помощ във вр. с чл.24 от Наредбата за заплащането на правната помощ. Сумата в общ размер 200 лв. следва да бъде заплатена на ГДБОП, която е юридическо лице съгласно чл.37, ал.2 ЗМВР.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 1926/26.04.2023г., постановено по дело № 15880/2022г. по описа на Софийски районен съд, Наказателно отделение, 106 състав и вместо него постановява:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Ц. Т. Б., с [ЕГН], против заповед за задържане № 12663з-144/22.11.2022г., издадена от полицейски орган при Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“.

ОСЪЖДА Ц. Т. Б., с [ЕГН], да заплати на Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ сумата 200 (двеста) лева – възнаграждение за юрисконсулт.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.